

2. SZÁM.

zt a sze-
erint ott
nt külö-
t rajzol-
k, mint
— Sza-
Albert.
ai osztá-
kára jött
a ti kül-
a: olyan
orju-száju
os kérdé-
é nehéz,
o olvasó-
Elemér.
n ismeri
ölhetem,
és hiven
be van
g bizony
nálólok. —
Kálmán»
n közöl-
amelyről
Lányi
dott ga-
egyszer
rod majd
sz. Talán
melyet a
M. G.
ára nincs
ehető. —
lamint a
zán van
zve nem
e nélkül
számban.

és-Csaba,

há, hogy
ek figye-
em vehe-
F. b.

: Blau
s adako-
juttatom.

aeum-épület.
en.

JAJ DE NEHÉZ . . . (Lásd a 42. lapon.)

LI. köt. 3. szám.

Ára negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr.
Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

1896. július 19-én.

MÁTYÁS KIRÁLY ITÉLETE.

— Történelmi beszély. —

BÜSZKÉN álltak a dombtetőn a hatalmas kővári várkastély falai, bástyái, de nagy csönd uralkodott a falakon belül. A leeresztett dobogó hidon nem jártak délczeg lovas urak és vitézek ki és be, vendégség zaja sem hangzott a fényes termekből, mint még pár évvel előbb, amikor maga Mátyás király is akárhányszor betért ide, ha a nem igen messzi Budavárából vadászatra rándult. Egyik legkedvesebb híve volt a várkastély ura.

De csak volt. Végzetes betegség sirba döntötte és azóta csöndes volt a várkastély, melyben a bánatos özvegy elvonultan élt két kis fiával: Endrével és Leventével. A jólét, bőség most is megvolt, rokonok is jöttek néha látogatóba és Mátyás király is ellátogatott olykor-olykor, hogy vigasztaló szót intézzen néhai jeles híve özvegyéhez, árváihoz; de mindez csak ritkán zavarta meg a kastély nyugalját.

Ha azt mondom, hogy mély csönd uralkodott a kastélyban, hát voltaképp az mégsem egészen igaz. Volt biz ott zaj, — a két urfi vidám játékától, futkosásától.

Messzi földön bajos lett volna olyan testvérpárt találni, mint Endre és Levente. Izmos, egészséges, szép fiu volt mind a kettő. Endre, a nagyobbik, kissé komolyabb, nyugodtabb, erősebb is; a csak egy esztendővel fiatalabb Levente viszont élénkebb, fürgébb, ügyesebb, úgy hogy nehéz lett volna eldönteni, melyikök különb. Édes anyjoknak egyaránt szeme fénye volt az

egyik is, a másik is és minden örömét, boldogságát derék két fiában kereste és találta.

Mert igazán derék fiuk voltak. Gyöngéden szerették anyjukat és őszinte, mély testvéri szeretettel ragaszkodtak egymáshoz is; nem volt nyugta, öröme egyiknek sem, ha csak fél napra is távol kellett lennie a másiktól. Nem is volt ellenük panasza másnak senkinek, csak az öreg várnagnak, mert bizony szörnyüseségek dolgokat miveltek az urfiak. Felkapaszkodtak a bástyákon, falakon olyan helyekre, hogy isten csodája, ha mindennap tizszer is nem szegték a nyakukat; a csatlósokkal jó pajtás-ságot tartottak és kint a mezőn nyeregbe ültek, lovagoltak, pedig a lábuk még le sem ért a kengyelvasba. Mindennap zsörtölődött az öreg, de még be is panaszkolta anyjoknál, a nagyasszonynál az urfiakat.

Az aggódó anya csinált is aztán roppant komoly képet a hazatérő kis bünösök előtt, számon kérte vakmerő tettöket, de hát mi lett a vége? Endre az egyik oldalról, Levente a másik oldalról belekapaszkodott a nyakába, összecsókolták, majdhogy agyon nem ölelték és nevetve mondták:

— Anyácska, nem vagyunk mi rokkát pergető leányok, hanem jeles vitéz fiai és magunk is vitézek akarunk lenni. Nem szabad könnyen megijednünk.

— De ha bajotok esnék... anyátok szomorúságára nem gondoltok...!

— Dehogy esik bajunk! Anyánk pedig mindig a legdrágább kincsünk marad a világon!

Igy aztán nem sok foganatja lett az öreg várnagy panaszainak. De az öreg sem hagyta magát; hiszen ő is úgy szerette a néhai jó ura fiait, mintha édes gyermekei volnának.

— No megálljatok, ti nyughatatlan kis vitézek! Persze, hiszen magam is azt akarom, hogy méltó fiai legyetek vitéz apátnoknak. Hát majd megkezdjük komolyan a leczkét. Majd én magam tanítalak lovagolni, fegyvert forгатni. Valamikor magam is érttettem hozzá valamicskét.

Ez már tetszett a két testvérnek. Reggeltől estig bele nem untak volna ebbe a leczkébe s az öreg várnagynak gyönyörűsége telt fiatal tanítványaiiban. Lassan-lassan, mire a kis fiuk serdülő ifjakká nőttek, minden vitézi ügyességben tul tettek mesterükön és nehéz volt eldönteni, melyikök jelesebb. Bátorság, ügyesség dolgában egyformák voltak, de talán Endre valamivel mégis fölötte állt öccsének, mert a leghevesebb tusa közepett is jobban megőrizte nyugalját és önuralmát.

Egy napon aztán nagy öröm érte a testvérpárt. Ismét ott járt vendégül a dicső Mátyás király és valóságos vizsgálatot tartott velök. Fényesen állották meg a próbát.

— Még néhány év — és két jeles vitézem lesz bennetek, mondá dicsérőleg.

Aztán anyjukhoz fordulva szólt:

— Nehéz lesz eldönteni, melyiké legyen hős atyjok kardja. Nagyon versenygenek egymás közt érte?

— Még nem szóltam nekik róla, felséges királyom, felelé a nagyasszony. — Hisz még most is jóformán gyermekek.

— Már nem egészen, felelé jósággal a nagy fejedelem. Már megértik, milyen feltételhez van kötve egy drága örökség, mely vitéz atyjokról maradt.

Fölkelt és mindnyájan átsétáltak egy nagy terembe, melynek falai tele voltak aggatva szebbnél szebb fegyverekkel. Endre

és Levente sokszor jártak itt, meg is próbálkoztak egy-egy nehéz buzogánnyal, karddal, melyet hajdan atyjok vagy nagyatyjok, dédatyjok forгатott. Ismerték majd valamennyit, ismerték azt a drágakövekkel kirakott drága kardot is, melynél most a király megállapodott. Atyjoknak a legkedvesebb kardja volt ez.

— Ismeritek ezt a kardot, fiaim? kérdé a király. Atyátoké volt, az én kedves, vitéz hívemé. Én adtam neki, jeles hősi tettek jutalmául. Ezt bizonyosan tudjátok. De azt még nem tudjátok, amit jó atyátok erről a kardról a végrendeletében írt.

Feszülten leste a két testvér a király szavait. S a király így folytatta:

— Ezt rendelte atyátok: »Kardom, melyet felséges uramtól és királyomtól kaptam, fiaim közül azé legyen, aki jelesebb hősi tettel érdemesebb lesz reá. És urunkat királyunkat kérem, ő legyen köztük igazságos bíró.« — Leszek is, ha majd megjön az ideje, ha már fegyverfogható vitézek lesztek és majd hadba szólítalak. Ezentul tehát lebegjen ez mindig szemetek előtt, versenyezzetek egymással, hogy mentül derekabb, mentül nemesebb vitézekké növekedjete. De vigyázzatok, hogy e versenygéstek is nemes legyen, a testvéri szeretet megmaradjon köztetek és irigység ne fakadjon szivetekben. Mert én igazságos bíró leszek!

Kipirulva hallgatta a két szép ifju a jó király beszédét és mély főhajtással fogadta meg a királyi intés hü követését.

(Folytatása következik.)

A FÉLKEGYELMŰ RÓKAFL.

— Állat-regény, számos képpel. —

OL volt, hol nem volt, egyszer valahol és valamikor volt egy nagyon öreg és nagyon mogorva róka. Hogy öreg volt, arról nem tehetett, hogy meg olyan mogorva volt, hát annak is bőségesen megvolt a maga oka.

Több fia, leánya volt az öreg rókának, de már nem élt közülök egyetlen egy sem.

Hogy, hogy nem, de mindegyik belevesztett valami ravasz kalandba, pedig ott-hon mindegyiknek voltak kicsinyei. Hát ezeknek a gondja persze az öreg nagyapó nyakába szakadt. Eleinte még csak türte úgy a hogy, keresett számukra harapni valót, de mikor egyre többről kellett gondoskodnia, lassanként már nem is győzte, de nem is akarta. Mert a mint összeolvasta ezeket

az éhes unokáit, hát biz' azok éppen tizen-négyen voltak együtt. És még hozzá milyen garázdák, milyen vásottak!

Nem is igen csoda tehát, hogy a vén róka nagyapó megelégelte a dolgot és egy napon, összehiva mind a fiatal rókafiakat, így szólt hozzájuk:

— Eddig gondotokat viseltem, de már ezentul nem teszem. Én öreg és gyöngye vagyok, ti pedig fiatalok vagytok és erő-

sek. Nagy a világ, próbálatok szerencsét, éljetez meg a magatok lábán. Fel is ut, alá is ut. Menjetez isten hírével!

A fiatalok egy csöppet sem szomorodtak el ennek hallatára. Csak a legfiatalabbik, Jámbor, akit a többiek mindig csufoltak és bántottak, mondá:

— Nagyapó, talán mégis jó volna, ha vagy ketten itthon maradnánk melletted és most már mi segíténék.

— Nem kölletek! felelé mogorván az öreg.

— De bizony nem is maradnánk, szólt Füllents, a legnagyobb. Magunk is rég kívánjuk már, hogy világgá mehes-sünk.

Nem sokat czere-móniáztak a bucsuzással, hanem mind-járt utra keltek. Egyiknek-másiknak azonban mégis kétsége támadt, hogy voltaképen mitevők lesznek, hova men-jenek?

— Ne féljetez, szólt Füllents. Ma-

gamra vállalom a vezérséget és meglássátok, jól megélünk a jég hátán is.

— De miből, mikor semmink sines?

— Van másnak. Miről híres a nemzet-ségünk? Arról, hogy a legislegügyesebb tolvaj. Mi sem lehetünk egyebek. Oda megyünk, ahol legtöbbet lophatunk.

— Nagyon helyes, mondák tizen-ketten.

Csak Jámbor nem mondta. De hát ő

... ÉPP A KAPUBAN ÁLLT.

(Lásd a 37. lapon.)

rá, a félkegyelműre, nem hederítették. Fülents pedig így szólt tovább:

— Egyenesen az oroszán-király palotájába megyünk és ott szolgálatra ajánljuk. De aztán eszeteken járjatok! Mindig csak azt mondjátok, amit én.

Mentek, mendégéltek, napokig és hete-

gig. Ugyancsak fáradtak, porosak és éhesek voltak, mikor végre a királyi palota közelébe értek. Az öreg oroszán-király épp a kapuban állt (Lásd a képet a 36. lapon.) s mély hajlongással gyültek elejébe.

— Hát ti honnan jösztek és hová mentek? kérdé az oroszán.

... ODA VITTÉK A KIRÁLY ELÉ. (Lásd a 39. lapon.)

— Messziről, a világ tulsó széléről jövünk, onnan, a hol az arany terem. És ide iparkodtunk, hogy Felsőgednek ajánljuk fel szolgálatunkat.

— Hm! Hát nem könnyebben boldogultatok volna ott az aranytermő országban?

— Nem köll nekünk kincs, gazdagság, mi csak arra vágyódunk, hogy dicső királyunknak szolgáljunk.

— Ez szép, nagyon szép. Ilyen derék ifjakat szívesen fogadok szolgálatomba. Tehát itt maradtok. De meg kell fogadnotok, hogy hűségesek és becsületesek lesztek.

— Hűségesek és becsületesek leszünk! kiáltá Füllents és még tizenkettő.

Jámbor nem kiáltotta velök. Az orosz-
lán észrevette ezt.

— Hát te nem fogadod meg, a mit a
többiek? Talán nem vagy hűséges és
becsületes?

— Nem tudom, nem tanítottak rá,
felelé Jámbor.

— És ugyan mire tanítottak?

— Arra, hogy tolvaj legyek.

— Ugy? No, majd szemmel tartalak.

Nem is veszlek be a többiekkel, hanem
kint az istállóban kapsz helyet és ha szor-
galmasan dolgozol, kapsz enni valót. Ti
többiek, ti ezentul palota-örök lesztok.
Szeretem az ilyen derék ifjakat.

Ekképen Füllents és még tizenketten

... TÜKÖR ELŐTT CZIFRÁLKODTAK. (Lásd a 40. lapon.)

bevonultak a palotába, Jámbornak pedig
az istállóban jutott hely. Amazoknak uri
dolguk volt, jól éltek, ettek-ittak és egye-
bet sem kellett tenniök, mint sétálniok a
palota folyosóin. Nevették is a félkegyelmű
Jámbort, aki majd megszakadt a munká-
ban és mégis ugyancsak sovány kosztot
kapott.

Néhány nap mulva az oroszlán látoga-
tóba ment barátjához, a medvéhez. Vele
ment egész kísérete, csak a palota-örök
maradtak otthon.

— Jól vigyázzatok a házra, legkivált a
kincstárra, intette őket a király.

Alig tette ki a lábát a házból, Füllents
összehívta tizenkét társát.

— Itt a jó alkalom. Ellopjuk a király aranyait és elássuk az erdőben. Később majd kiássuk és vígan élünk, de hogy gyanu ne essék ránk, most még itt maradunk és persze semmit sem fogunk tudni a kincsről.

Megtették és mikor a király hazatért s

a nagy lopást észrevette, olyan ártatlan képet vágta, mint a ma született gyermek. Kiforgatták a zseböket, bizonyosságul, hogy nincs náluk egy árva fillér sem.

— Hiszem, hiszem, szólt az oroszlán. Ti derék ifjak vagytok. De itt van az a gézengúz, aki maga is azt vallotta magá-

NO, NEM PUSZTITSZ TE TÖBB BÁRÁNYT! (Lásd a 42. lapon.)

ról, hogy lopni tanult. Testőrök, vezessétek elémbe!

Iziben galléron fogták Jámkort és odavitték a király elé (Lásd a képet a 37. lapon), ki haragosan rivált reá:

— Hol a lopott kincs?

— Aki ellopta, az tudhatja, felelé Jámkor.

— De az te voltál. Magad mondtad, hogy tolvajságra tanítottak.

— No, az igaz, hogy mondtam. De a kincsről semmit sem tudok.

Persze, nem hitte a király.

— Megátalkodott tolvaj! Börtönbe vele! És hogy megemlegesse gonoszságát, vágjátok le a jobb fülét.

Levágták szegény Jámbornak a jobb fülét és sötét börtönbe vetették. Füllents pedig és társai titokban nagyot nevettek. A félkegyelmű Jámbor révén róluk minden gyanu elhárult.

Most már azonban hasznát is akarták venni a kincsnek. Az oroszán azt vette észre, hogy az ő kedves palotaőrei nagyon szomorúak.

— Mi a bajotok? Tán rossz dolgok van nálam? kérdé.

— Ó dehogyan, uram király! felelé Füllents, a szemeit forgatva. De nagyon bánt mindnyájunkat, hogy azzal a gonosz testvérünkkel olyan szégyen esett rajtunk. Nincs nyugovásunk, maradásunk; ájtatos zarándoklással szeretnénk az ő bűnéért vezekelni. Azért, ó király! engedj jámbor utunkra. Ha megvezekeltünk, majd visszatérünk ide hozzád.

— No, ez valóban nemes érzület. Hát menjetek, de a bűnöst is vigyétek, mert leginkább ő szolgált rá, hogy vezeklő zarándok utat tegyen.

Velök ment tehát a félkegyelmű Jámbor is. Persze, volt is nekik eszökben, hogy

holmi ájtatos zarándoklásra induljanak! Egyenest az erdőbe siettek, fölásták a kincset és a legelső városban, mely utjukba akadt, megkezdték a dinom-dánomot. Szabó, varga, keztyüs, kalapos alig győzte számukra a sok drága, divatos holmit készíteni: nyalka uri gavallér lett mind ahány, csak Jámbornak nem jutott a sok szép holmiból. Míg a többiek a tükör előtt

czifrázkodtak, (Lásd a képet a 38. lapon.) a fél fülü Jámbornak oldalt kellett állnia, hogy mint inas lesse a parancsukat. Aztán lakomáztak, vigadtak, egészen addig, amíg egyszerre csak azt vették észre, hogy elfogyott a pénzök. Mikor pedig fizetni nem tudtak, hát a vendéglős kidobta őket az utcára.

Nem volt sem hajlékuk, sem harapni valójuk. De Füllents csöppet sem bu-

sult.
— Majd lesz minden, csak eszünkön járjunk. Hallottam a híret az öreg Morgó gazdának, aki sok juhot, bárányt legeltet. Oda szegődünk be szolgálatba.

— Az ám, ha befogadna!

— Megteszi, ha ügyesek leszünk. Mondjatok mindent utánam.

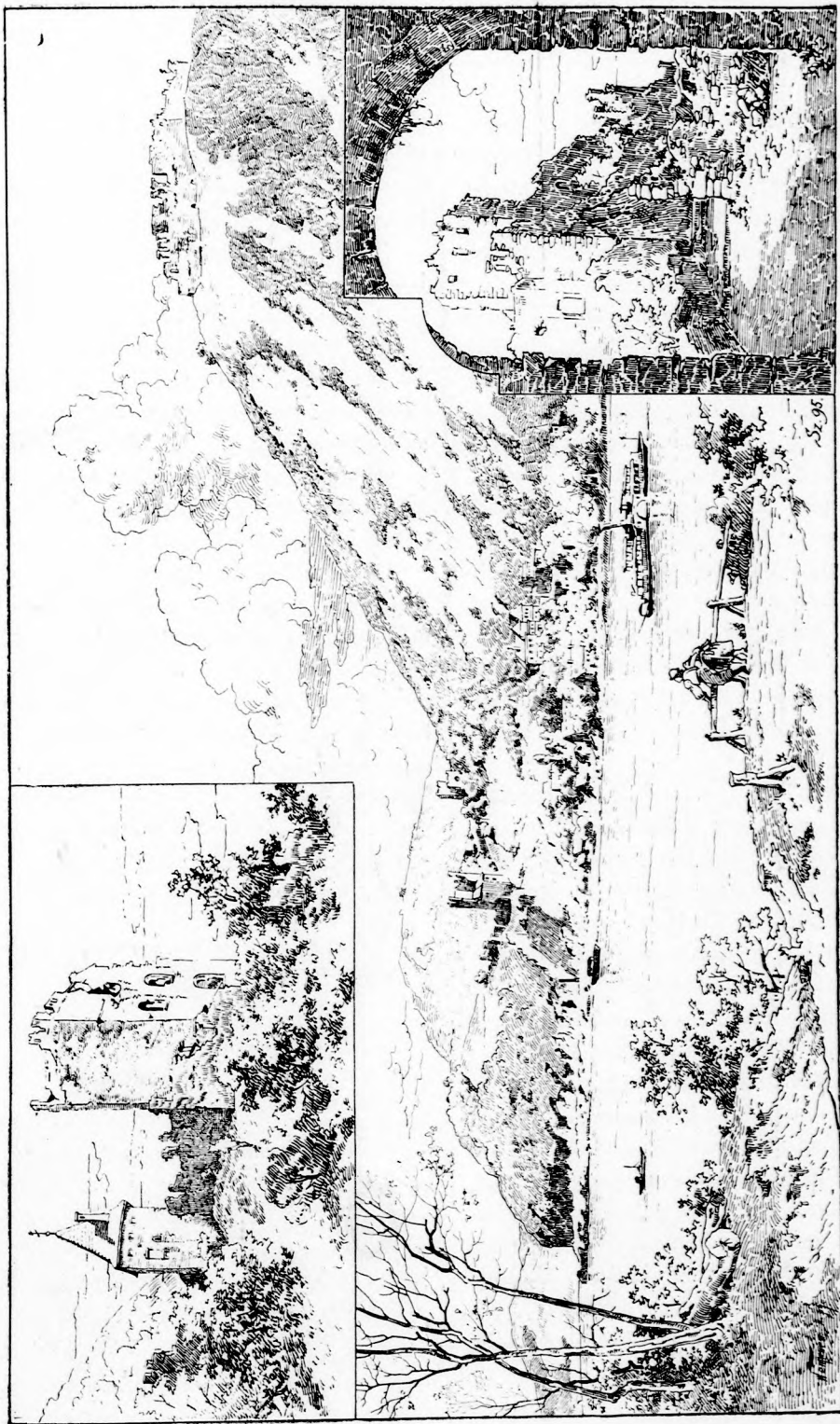
Megindultak és nagyot vándoroltak, de végre eljutottak a Morgó gazda tanyájára.

(Folytatása a 42. lapon.)

NAGY LAJOS MAGYAR KIRÁLY, A THURÓCZI KRÓNIKÁJA KÉPE NYOMÁN.
(Lásd a 43. lapon.)

anak!
a kin-
jokba
zabó,
szá-
készi-
mány,
szép
előtt
Lásd
pon.)
bor-
ellett
mint
ran-
ako-
ltak,
mig
azt
y el-
zők.
etni
t a
bta
maj-
pni
nts
bu-
kön
rgó
tet.
nd-
de
ra.

VISEGRÁD ROMJAI. (Lásd a 46. lapon.)

(Folytatás a 40. laphoz.)

No, azzal nem dicsekedhettek, hogy a gazda tulságos nyájasan fogadta őket. Inkább gyanakodva nézett rajtok végig.

— Honnan kerültök ide? Mit kerestek itt? kérdé.

— A világ tulsó végéről jövünk, ahol a sok bárány legel, felelt Füllents. Juhász-bojtárok vagyunk és szolgálatot keresünk.

— Bojtárokra volna ugyan szükségem, de nem bízom bennetek. Mondjátok csak, mit esztek ebédre, vacsorára?

— Répát, krumplit, salátát, válaszolt Füllents.

— Igen, répát, krumplit, salátát! ismétlék tizenketten.

— Igy már megegyezünk.

Észrevette azonban Morgó gazda, hogy Jámbor nem mondta azt, amit a többiek.

— Hát te miből élsz?

— Husból.

— Igazán? No, majd lesz rá gondom, hogy kárt ne tehess a bárányaimban.

És Jámkort a konyhába küldte, ahol tüzet kellett raknia, tepsit, fazekat mosogatnia. A többi tizenhárom ellenben a nyáját őrizte.

Másnap Morgó gazda egy nagyobb nyáját hajtott a vásárra. Csak a fiatal rókafi bojtárok maradtak otthon a fiatal bárányok őrzésére. És alighogy a gazda meg az öreg juhászok eltávoztak, Füllents vigan mondá:

— No, most lássunk lakomához! Annyi bárányt falunk föl, amennyi csak belénk fér.

És lett nagy pusztulás a bárányok közt. Torkig laktak s a félkegyelmű Jámbornak is vittek egy kis konczot a konyhába. Aztán lefeküdtek és már javában aludtak, mikor Morgó gazda estére hazatért.

A gazda mihamar észrevette, hogy hiba esett a bárányokban.

— Hé! Ti rókafiak! Tüstént álljatok elém, mind a tizennégyen! Mit ettetek ma?

— Répát, krumplit, salátát! felelé Füllents.

Tizenketten utána mondták, de Jámbor nem.

— Hát te mit ettél?

— Bárányhust, felelé Jámbor.

— Ugy? Hát te voltál a gonosz pusztító tolvaj? Gondolhattam volna, mert hisz előre megmondtad. No, de nem pusztítsz te több bárányt! Levágom a még meglévő fél füledet, aztán a vizes verembe fojtalak. (Lásd a képet 39. lapon.)

Hiába szabódott Jámbor, hogy ő egyetlen egy báránykának sem görbitette meg még egyetlen szőre szálát sem, — Morgó gazda nem hitt neki, hanem tüstént lenyiszszantotta Jámbornak a fület, aztán bedobatta a szegény csonkafülű rókafit a mély vizes verembe. (Folyt. köv.)

JAJ DE NEHÉZ . . .

(Képpel a czímlapon.)

JAJ de nehéz ez a vödör!
Alig-alig birom, —
Talán mert a könyeimet
Szintén bele sirom.

Tán nem is a vödör nehéz,
Birtam máskor könnyen, —
Beteg az én jó anyácskám,
A szívem fáj szörnyen!

Itten sirom ki magamat,
A beteg ne lássa;
Kitalálná, hogy még messze
Van a gyógyulása.

Ha bemegyek, vidám vagyok,
Csak hogy földerítsem;
Biztatgatom s hiszem is, hogy
Megsegít az Isten!

állapodun
lyek a
ilyen lap
a legfény
mikor M
és király
partjáig

Régen
Az a kin
lomra ju
akit a t
és méltá
nem élt
fényes n

Még a
hét éves
ben trón
Fiatall
leg is f
várt a n
is jeles
országot
tak. Ó
népét, a

Mindj
Lajos ki
Nagyvár
és ott n
utján f
töreked
népére.
dalma b

KÉPEK

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

(Képekkel a 40., 41., 44. és 45. lapokon.)

MIKOR mostanában, magyar nemzetünk életének ezredik esztendejében, hazánk történelmének könyveit lapozgatjuk, örömost állapotunk meg azoknál a lapoknál, melyek a magyar dicsőséget hirdetik. Van ilyen lap sok. Válasszuk ma ki azt, amely a legfényesebb, amely arról az időről szól, mikor Magyarország a leghatalmasabb volt és királyának parancsa három tengernek a partjáig ért el.

Régen volt, ötszáz esztendővel ezelőtt. Az a király pedig, a ki olyan nagy hatalomra juttatta a magyart, I. Lajos volt, akit a történelem »nagy« névvel jelöl meg és méltán. Mert sem előtte, sem utána nem élt a magyar nemzet olyan dicső, fényes napokat, mint az ő uralkodása alatt.

Még alig fölserdült ifju: mindössze tizenhét éves volt Lajos király, mikor 1342-ben trónra lépett. (Lásd a képet 40. lapon.) Fiatal volt, de már érett elméjü és testileg is fejlett, délczeg lovag, akitől sokat várt a magyar nép. Már atyja, I. Károly is jeles király volt, jó rendben hagyta az országot; az ifju királytól még többet vártak. Ő pedig olyan hírré emelte magyar népét, a milyenről talán nem is álmodtak.

Mindjárt, miután megkoronázták, az volt Lajos király első tette, hogy elzarándokolt Nagyváradra Szent-László király sírjához és ott megfogadta, hogy mindig az igazság útján fog járni és mindig csak arra fog törekedni, a mi fényt és dicsőséget hozhat népére. És nyomban meg is kezdte fogadalma beváltását. A havasalföldi oláh vajda,

Sándor, kit már Károly király hódolásra kényszerített, most ugyanis azt hitte, hogy a fiatal magyar királylyal könnyen kiköthet. Megtagadta tehát az engedelmességet. Lajos király azonban nem habozott, hanem tüstént sereget gyűjtött és ráütött az engedetlen vajdára, a ki megrettenve hajtott térdet-fejet a magyar király előtt, meghódolt és engedelmességet esküdött. Ekkép Lajos király kiterjesztette és biztosította hatalmát egészen a Fekete tengerig.

Kevéssel utóbb ismét összegyűjtötte vitéz seregét és Olaszországba vezette boszuló és büntető hadjáratra. Mert a király testvéröccsét, Endre hercezet, aki nápolyi királynak volt kijelölve, ott galád módon meggyilkolták. Lajos király az ő vitéz magyar seregével diadalmasan vonult végig egész Olaszországon s hódolattal nyíltak meg előtte a legerősebb várak és városok kapui. Hódolattal, de nem rettegéssel, mert a nemes, lovagias magyar király nem ontotta ártatlanoknak a vérét, nem pusztított, vitézei sem kegyetlenkedtek. Nagylelkűségben, de bátorságban is mindig az ifju király járt elől.

Egy izben, amint Serra olasz város közelében a folyó mellett táboroztak, Lajos király tudni akarta: milyen mély a folyó, könnyen átkelhet-e rajta a seregével. Egy ifju vitéztől kérdezte, Szereday nevűtől, ki épp a lovát itatta. De az ifju nem tudta.

— No's, hát gázolj be a lovaddal! mondá Lajos király. Akkor majd megtudjuk.

— Félek, uram király, hogy a viz elsodor lovastul. Nagyon sebes.

— Vitézhez nem illő a félelem. Csak menj!

Szereday vitéz megtette. De a mitől tartott, bekövetkezett: a viz sodra eiragadta

VADÁSZ-TÁRSASÁG NAGY LAJOS IDE-
JÉBEN. (Lásd a 46. lapon.)

a lovat, egy-két percz mulva a vitéz is, lova is fuldokolt. Többen álltak a parton s megrétenve nézték. Csak Lajos király nem rettent meg. Mig a többiek ijedtökben nem tudták, mit tegyenek, a hős lelkü király már bent volt a vízben és szerencsésen kimentette a fuldoklót.

— Én küldtem a veszedelembbe, az én kötelességem volt, hogy megmentsem.

Természetes, hogy vitézei rajongásig szerették és tűzbe-vizbe rohantak érte. És mindnyájan iparkodtak, hogy hozzá hasonlók legyenek: vitézek, nagylelkűek, szavatartók, mint igaz nemes lovaghoz illik.

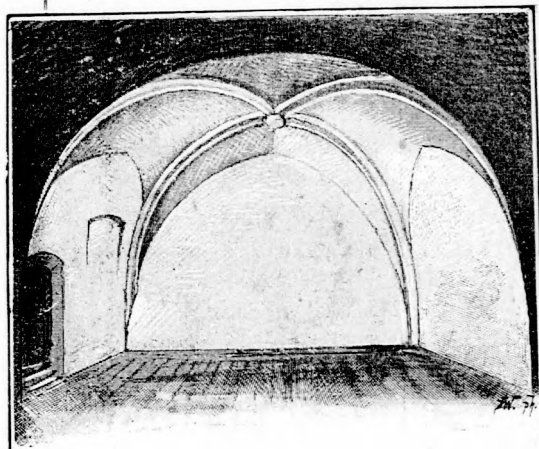
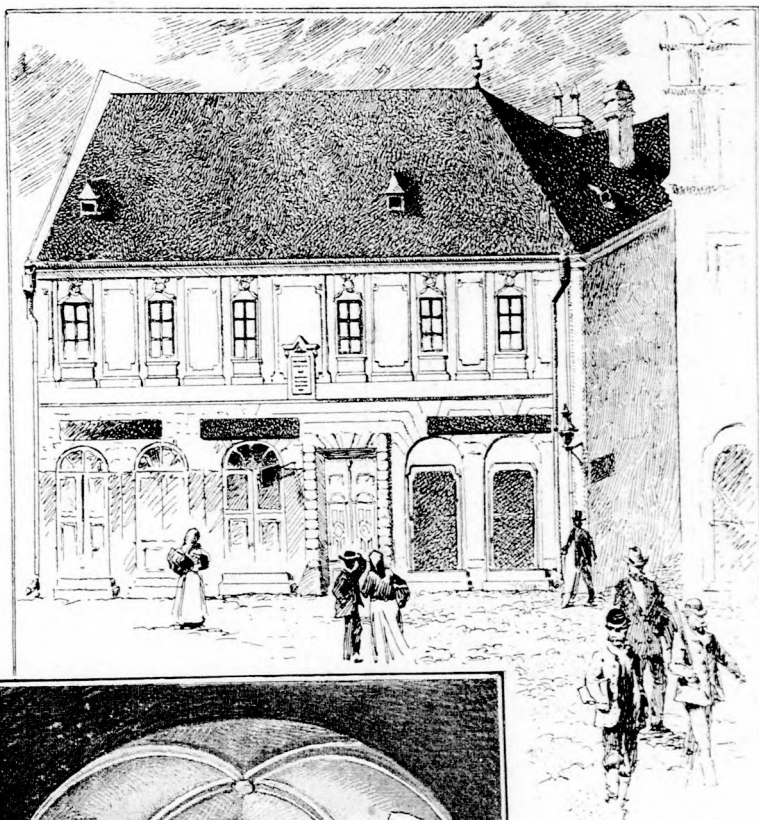
Az olasz hadjárat után néhány esztendővel az akkoriban hatalmas Velence kötött bele Lajos királyba. De meg is bánta.

Lajos m
uralma
Ekkép l

bánság
ekkor a
ország

Lajos megindult seregével és a Velence uralma alatt volt Dalmáciát elfoglalta. Ekkép kiterjesztette hatalmát a második

tengerre is, az Adriára. Nem sokkal később pedig a fondorkodó bolgár fejedelmet támadta meg, országát elfoglalta és bolgár

A HÁZ ÉS A SZOBA
NAGY-SZOMBATON,
MELYBEN NAGY LA-
JOS KIRÁLY MEG-
HALT.

(Lásd a 47. lapon.)

bánságot alakított belőle, úgy hogy dél felé ekkor a Balkán hegységnél volt Magyarország határa.

Ezek a győzelmes hódító hadjáratok nem tartottak sokáig, mert Lajos király vitéz hadai előtt az ellenség nem birt megállni.

S mikor aztán diadalmasan hazatért, nemcsak bölcsen igazgatta a népe dolgát, hanem nagyszerű fényvel és pompával uralkodott is, úgy hogy híre terjedt egész Európában, párja pedig nem akadt Lajos király fejedelmi udvarának. Egymást érték ott az idegen fejedelmi vendégek, császárok, királyok, hercegek, akik a hatalmas magyar király barátságát, szövetségét keresték és vendégül jöttek hozzá.

Visegrád volt Lajos király székhelye. Most már csak a hegyormon meredező romok (Lásd a képet a 41. lapon) emlékeztetnek a hajdani dicső napokra, melyek itt lefolytak. Maga a vár nagyon régi volt, már az ősi rómaiak építettek itt tábort, melynek »ad Herculem« nevet adtak. Az Árpád-házbeli királyok idejében is szerepelt Visegrád, itt volt fogva Salamon magyar király, állítólag abban a toronyban, mely a hegy oldalában ma is áll és »Salamon tornya« nevet visel. Királyi székhelyé I. Károly idejében lett s aztán nagy Lajos tette híressé és nevezetessé.

Lajos király palotája nem a magasan fekvő vár volt. Lent a hegy tövében épült a nagyszerű királyi lak, melyhez hasonló akkoriban nem létezett Európában. Negyedfélszáz terem és szoba volt a palotában, tele fényvel, ragyogással; függő-kertek, halas-medenczék, szökőkutak, üvegházak, szobrok, lovagi játékokra való épületek környezték a kastélyt s az idegen nem győzte az álmétködést e királyi pompa láttára. És nem csupán ragyogó, hanem vidám és szép élet is folyt a visegrádi udvarnál. Lajos király maga köré gyűjtötte a legjelesb lovagokat, hegedősöket; vitézi tornajátékokat tartottak, a hegedősök dalait hallgatták, majd meg kirándul-

tak vadászatra, sólymászatra (Lásd a képet a 44. lapon.) s persze hogy gazdag lakomákban sem volt hiányosság.

Olyan híre volt Lajos király visegrádi udvarának, hogy külföldi uralkodók nem csak maguk jártak el ide sűrűn látogatóba, hanem örült, aki a fiát, leányát Visegrádra adhatta, hogy a királyfiak a lovagias, daliás királynak, a királyleányok pedig a királyasszonynak a felügyelete alatt növekedjenek és itt tanulják el, milyennek kell az igazi királyfinak, királykisasszonynak lennie. Egy ilyen hercezkisasszonynak, Anna schweidnitzzi hercegnőnek, a lakodalmát is Lajos király palotájában tartották meg és pedig Károly német császár volt a vőlegény. A pompáról és ragyogásról, ünnepélyekről, melyek ekkor lefolytak, esztendőig meséltek messze földön is.

E fényes és vidám élet mellett azonban buzgó és önmaga iránt szigorú volt Lajos király, úgy hogy a pápa követe azt írta róla: »Nem láttam fejedelmet, aki oly nagy hatalommal annyi szerénységet és mérsékletet párosítana.« És a pápa »az egyház zászlótartója« ezimet adta neki.

Bent az országban békesség, rend és nyugalom uralkodott s a magyarok finomabb szokásokat, miveltebb életmódot és lovagias gondolkozást tanultak el jeles királyuktól. Mindenféle szép várkastélyok épültek, gyönyörű templomok emelkedtek, Pécssett a király tudományos egyetemet alapított, a városok szépültek, megnépesültek, az ügyes mesteremberek szaporodtak s jólét és megelégedés honolt mindenfelé. Az előkelő és bátor ifjaknak az volt a legfőbb vágyuk, hogy a lovagias király közelében, az ő szolgálatában legyenek. Akkoriban élt a jeles hős Toldi Miklós is,

akiről n
nyörü e
hagyom
téze vol

Nemo
dicső ki
rá. És
és vele
sége. A
gerig,
hegység
tovább
rály, K
gyülés
választ
kiterjed
Balti t
gyár ki

Nem
sebb or
pelda, n
dologba
császár
gyázatl
király
abba k
kivántá
sértő s
kivel. A
de a m
hagyta
elmond
rály rö
torolja
várta e
ünnepé

Neg
király
dicsőbl
király

akiről nagy költőnk, Arany János, oly gyönyörű elbeszélő költeményeket írt és aki a hagyomány szerint egyik legkedvesebb vitéze volt Lajos királynak.

Nemcsak szerették a magyarok az ő dicső királyukat, hanem büszkéek is voltak rá. És még folyvást nőtt Lajos királynak és vele a magyarságnak hatalma és dicsősége. A Fekete tengertől az adriai tengerig, a Kárpátok hegységétől a Balkán hegységig terjedt már a birodalma, de még tovább növekedett. A szomszéd lengyel király, Kázmér, meghalt és a lengyel országgyűlés a dicső hírű Lajos magyar királyt választotta meg királynak. Ekkor aztán kiterjedt a hatalma északon egészen a Balti tengerig, három tenger mosta a magyar király birodalmának határait!

Nem is igen volt akkoriban tekintélyesebb ország és király. Mutatta ezt az a példa, mikor Lajos király egyszer valamely dologban követeket küldött Károly német császárhoz és a császár beszéd közben vigyázatlanul egy sértő szót mondott Lajos király anyjáról. A magyar követek rögtön abba hagytak minden tárgyalást és azt kívánták, hogy a császár álljon helyt a sértő szóért, vivjon párbajt közülök valakivel. A császár ötölt-hatolt, mentegetőzött, de a magyar követek nem tágitottak, ott hagyták a faképnél, haza jöttek és itthon elmondták a dolgot királyuknak. Lajos király rögtön fegyverkezni kezdett, hogy megtorolja a sértést; de Károly császár nem várta ezt meg, hanem találkozást kért és ünnepélyesen bocsánatot kért a sértő szóért.

Negyven esztendeig uralkodott ez a nagy király és ez az idő Magyarország egyik legdicsőbb korszaka volt. 1482. őszén Lajos király utközben Nagyszombat városában

megbetegedett és meg is halt. A ház, melyben dicső élete véget ért, maig is áll és méltó kegyelet tárgya. (Lásd a képet a 45. lapon.)

Nagy Lajos után gyöngé királyok jöttek s a magyar nemzet hatalma és híre alászállt. A dicső Mátyás király alatt megint följult a régi hír és hatalom, de utána csakhamar a nagy veszedelem következett: betört a török és leigázta, elpusztította az országot. Elpusztult sok, sek egyéb közt Lajos király visegrádi pompás palotája is; utolsó romjait a mult század elején hanyták szét. Csak fönt a hegytetőn meredeznek még a hajdani vár romjai, emlékeztetve arra a régmult időre, mikor három tenger közt minden nép a magyart és királyát uralta!

KÖR-REJTVÉNY.

	H	0	A	
S				S
U				O
I				L
S		7		K

A kezdő betűt megtalálva és aztán minden hatodikát olvasva, egy híres magyar államférfiu nevét kapjuk.

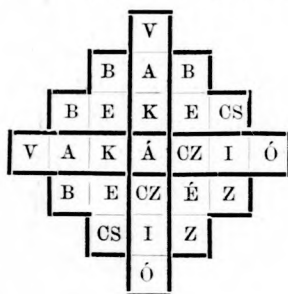
A megfejtők névsorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Virágcsokor.“

Gyűjtötte **Füssy Tamás**, emlékül jó gyermeknek.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LI. köt. 1-ső számában
közölt kereszt-rejtvény megfejtése:

Helyesen fejtették meg: Barkóczy István és György, Kovács Dénes, Novák Blanka, Gajári Erzsé és István, ifj. Münnich Aurél, Rapaics Romeo, Marich Ágost, Urbán Klotild (szívesen látlak új kis hiveim sorában. *F. b.*), Payr Hugó, Neoschil Antal, Bódy Ödön, Graefl Paula és Márta, Preisach Frida, Tichtl Leona, Jakab Böske és Margit, Kreibik Sándor, Mérey Ágosta, Sier Friczi, Krausz Szidike, Lám Miczi és Nelli, Kövesi Rudi, Szilágyi Évike, Pilz Erika és Felice, Rosenwald Radó, ifj. Körösi Károly, Danielisz Margit, Herczeg Ilonka és Albert, Lázár Bertl és Imre, Schöpf Szerafina, Tisch Józsa és Frida, Havas János, Weisz Erzsike, Záborszki Mariska és Dezső, Kizlingstein testvérek, Hauer Ilus, Poór Elza, Hollaky Feri, Büttner Irmus, Baurnefeind testvérek, Löllbach Emmus, Lányi Rózika, Bécsy János, ifj. Knobloch József, Gerő Ottó, Strasser József, Szerdahelyi Iluska, Körmendy Matild és Lujza, Salzberger Aranka és Nándor, Bulyovszky Gyula, Karácsonyi Erzsike, Grubits Mariska, Steinhübel Zoltán, Molnár Ferike (épp azért, mert te szerkesztetted azt az előbbi rejtvényt, nem is lett volna érdem annak megoldása. *F. b.*), Klopstock Tekla, Platzner Vilma és Ella, Eislitzer Margit, ifj. Jákó János, Árkosi Ferike és Béla, Gallatz Margit és Paula, Leitner Kálmán, Krivány Dénes, Saláth Ilon, Jacobovics Antal, Fischl Renée, ifj. Boróczy Lajos, Schlichter testvérek, Zakár Jenőke, Botka Andor és Lajos, Czibulya Imre, Wagner Lajos, Schenkenberger József, Sturm Renée, Gabrovitz József, Mihályi György, Zinner Erzsike.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek a *Kizlingstein testvérek*, *Budapest*, kiknek a jutalomkönyvét (*Aesopus*), tanulságos mesék, a *»Forgó bácsi könyvtára«* című sorozat egyik önálló kötete) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« L. köt. 26-ik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Bogyay Ernő, Platzner Vilma és Ella, Salzberger Aranka és Nándor, Krámer Sándor, Marczali Bözse és Póli.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Berényi Irma. Levélbélyegeket küldhetsz. Kedves és ügyes levelkédnek megörültem. Kár, hogy nem veszed figyelembe te sem a levélírás törvényeit, melyeknek egyike: nem illik rojtos papírosra írni. — **Gerő Ottó.** Szeretettel fogadlak téged is a »Kis Lap« zászlaja alá. — **Tichtl Leona.** A fordítás szabatos. De a történetkének van egy kis gyűlöletes fulánkja, melyre, különösen a magyarhoni orvosok, akik annyi szegény beteget Isten nevében gyógyítanak, nem szolgáltak rá. Ez az oka, hogy nem közölhetem. — **»Szarkaláb.«** Csak szeptemberben kerülhet olvasás alá. Akkor megy is bővebb üzenet. — **Rapaics Romeo.** A mese nagyon ismeretes. De fordítani jól fordítottad latinból s ez magában is érdem már. A te számrejtvényed nem az. Hiányos munkácska. Majd jobbal fogod te azt pótolni. — **Kresz Károly.** Négy szó, és koránt sincs kimerítve. Pedig ez adja meg az igazi savát az ilyen feladatnak. Te csak 19 szót leltél benne, pedig van abban 29, sőt ennél is több. Így megszerkesztve küldjed be újra. — **Mozeszkó Zsiga.** Nincs abban hiba, csak a fölvevő mondás nem elég közmondás-szerű. — **Blumenfeld Á.** Ebben a hónapban te vagy a 64-ik, aki a »Félegyháza« képrejtvényt küldöd be. Esztendőn át rendszeren 500–600-ra rug a »félegyháza«-iak száma, mert ez a világon a legkönnyebb rébusz, mely annyiban hasonlatos a »kutya, kutya tarka« című nótához: mivel ez az első, melyet a gyermek a zongorán ki szokott verni. Hát a keresztnevedet mi okból titkolod? — **Bécsy János.** Már közelebb olvashatod. — **Kovács Dénes.** Az a levél már nincs meg, tehát nem nézhetek utána. Legegyszerűbb lesz tehát, ha alkalmilag újra megírod. — **Gabrovitz József.** A »Torontól megye« képrejtvény oly régi, hogy már a »Kis Lap« megindulásakor, negyedszázaddal ezelőtt is ócska volt. Persze, neked is eszedbe juthatott, de közölni nem lehet. A másik meg nincs jól megszerkesztve, mert ha követ rajzolunk s följeje *ny-et*, melléje *n-t* írunk: abból »Kövönnyen« süll ki, a minék pedig nincs értelme. — **Szilágyi Évike.** Ha nem volt rá üzenet, valószínű, hogy a levél nem jutott hozzám. — **Kramer Sándor.** A kísérlet mulhatatlanul sikerül, ha mindent pontosan a szabály szerint végzünk. Persze, ismételtelen kell próbálni, míg egy kicsit bele gyakorlódunk, mert eleinte hol itt, hol ott eltévesztünk valamit, a nélkül hogy észre vennők. Akkor pedig nem sikerül a produkezió. — *Több levélről a jövő számban.*

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Szerk. és kiadó-hivatal: Budapest, Ferenciek-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapest.